

Leonie Cornips (1960, Heerlen), bijzonder hoogleraar Taalcultuur in Limburg aan de Universiteit Maastricht, doet onderzoek naar de relatie tussen de gesproken talen en dialecten in Limburg en de identiteit die eraan ontleend wordt. Hier doet ze tweewekelijks persoonlijk verslag van haar zoektocht.

Rowwen Hèze digitaal

In diepe stilte werken we hard aan het Limburgportaal in de Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren die iedereen de DBNL noemt. De DBNL was altijd zelfstandig, maar is met ingang van 1 januari 2015 onderdeel geworden van de Koninklijke Bibliotheek. De DBNL digitaliseert de Nederlandse literatuur snel, betrouwbaar en in zeer hoge kwaliteit. Iedereen, waar ook ter wereld, kan zonder ingewikkelde poespas, zonder wachtwoorden en gratis op de website van de DBNL de meest relevante Nederlandse literatuur lezen.

In het Limburgportaal zijn teksten van Henric van Veldeke te vinden, die zijn Ser-vaaslegende in het Maaslands dialect rond 1180 schreef, en van vele schrijvers na hem tot op de dag van vandaag. Het Limburgportaal is sinds 2012 in opbouw en raakt met literatuur uit/van/over Limburg behoorlijk gevuld, dankzij de onvermoeibare inzet van een deskundige werkgroep en subsidie van vooral de Provincie Limburg en het Winand Roukens Fonds. Subsidie blijft nodig, want het kost één euro om een gedrukte pagina te digitaliseren en op te nemen in het Limburgportaal.

Waarom vonden de initiatiefnemers Joep Leerssen, Wiel Kusters en de leerstoel 'Taalcultuur in Limburg' dat er in de DBNL een Limburgportaal moest komen? In het Nederlandse taalgebied en in de literatuur van de Lage Landen neemt het Limburgse gebied een bijzondere plaats in. De Limburgse literatuur is een kruispunt tussen Noord- en Zuid-Nederlandse, Waalse en Rijnlandse invloeden. Auteurs schrijven door de tijd heen in het Nederlands, maar ook in Latijn, Frans, Duits of dialect. Er zijn auteurs zoals Marie Koenen met veel aandacht voor de eigen regio, auteurs uit de negentiende eeuw die naar België verhuisd zijn (Weustenraad en Ecrevisse) en auteurs zoals Jo Erens en Ger Bertholet met een bijzondere liedcultuur. Bovendien zijn auteurs aan de randen van het Nederlands taalgebied niet zo zichtbaar vanuit nationaal perspectief. Het Limburgportaal toont daardoor een onverwachtse selectie van de Nederlandse literatuur en verrijkt de DBNL cultureel en wetenschappelijk.

Natuurlijk is het enorm lastig om te bepalen wat nu 'Limburgse' literatuur is. Wat als literatuur beschouwd wordt, verschilt door de tijd. Bovendien is de provincie geen afgesloten gebied, zeker niet vóór 1839 toen het nog helemaal niet bestond. Daarnaast overschrijden auteurs altijd provinciegrenzen. Hun literaire producten behoren tot de Nederlandse (internationale) letteren (Pierre Kemp, Connie Palmen). Definities gaan hier dus niet werken maar de literaire teksten in het Limburgportaal zijn geselecteerd als 'Limburgs' door hun talige of thematische

kenmerken en/of op basis van het belang dat de auteur hecht(te) aan herkomst of woonplaats.

En vanzelfsprekend behoren de liedteksten van Rowwen Hèze tot het Limburgportaal! Op 21 mei zal een bloemlezing door Tim Neutelings in het Limburgportaal verschijnen. Tim schrijft daarin dat het na 30 jaar Rowwen Hèze en 135 uitgegeven nummers tijd is voor be-

zinning. Hij probeert te verklaren hoe het kan dat dat bandje uit de Peel muziek maakt waar vele Nederlandse harten (ondanks het zingen in dialect) sneller van gaan kloppen. Dat kan door goed naar een tekst als *Dichter bij Ow* te kijken (*Ik loep dor 'n groete stroat, in enne gruwlijk groete stad, ik hoop dat niemand met meej proat*, Poels 1993). Rowwen Hèze zingt hier over een 'ik' die een geliefde mist zonder het woord missen te noemen. En hoewel de tekst lijkt te gaan over iemand die gewoon zijn lief mist, er ver van verwijderd is en er simpelweg naar terug wil, kunnen de tranen net zo goed in je ogen staan als je bij het horen van dit lied net je (schoon)vader verloren hebt. Het gaat er bij poëzie niet om wat de schrijver precies bedoelt, maar om wat de luisteraar eruit kan halen. Het lied raakt, omdat het je gevoel een plek kan geven. Een boodschap komt paradoxaal genoeg harder aan wanneer het bedoelde (net) niet gezegd wordt en dit is typisch voor de liedteksten van Jack Poels. En die teksten zijn nu voor iedereen te vinden in het Limburgportaal.

Zie (ook voor de bloemlezing):
www.dbnl.org/letterkunde/limburg/

TAALCULTUUR

LEONIE CORNIPS

l.cornips@mgl.nl